

14. Perjantaina 23 päivänä helmikuuta 1996

kello 13

Päiväjärjestys

		6) Hallituksen esitys laiksi ylikuormamaksusta annetun lain muuttamisesta	409
Ilmoituksia		Hallituksen esitys 198/1995 vp Liikennevaliokunnan mietintö 1/1996 vp	
Ulkopuolella päiväjärjestyksen		7) Hallituksen esitys laiksi Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain 5 §:n muuttamisesta	410
Ed. Toimi Kankaanniemen /skl ym. välikysymys työttömyyden vähentämiseksi tarvittavista toimenpiteistä	408	Hallituksen esitys 221/1995 vp Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 1/1996 vp	
Välikysymys 1/1996 vp Äänestykset		8) Hallituksen esitys laeiksi avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 10 luvun 1 §:n ja säätiölain 10 §:n muuttamisesta	„
Vaaleja		Hallituksen esitys 220/1995 vp Talousvaliokunnan mietintö 1/1996 vp	
1) Valiokuntien täydennysvaalit	„		
2) Eduskunnan pankkivaltuutettujen täydennysvaali	409		
3) Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen täydennysvaali	„	Lähetekeskustelu	
Toinen käsittely		9) Lakialoite laiksi leimaverolain 26 §:n muuttamisesta	„
4) Hallituksen esitys laiksi Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta	„	Lakialoite 69/1995 vp (Raimo Mähönen /sd ym.)	
Hallituksen esitys 191/1995 vp Lakivaliokunnan mietintö 1/1996 vp		10) Lakialoite laiksi työntekijäin eläkelain 4 c §:n muuttamisesta	411
5) Hallituksen esitys laiksi valtion virkamieslain muuttamisesta	„	Lakialoite 1/1996 vp (Esa Lahtela /sd ym.)	
Hallituksen esitys 205/1995 vp Hallintovaliokunnan mietintö 1/1996 vp		11) Lakialoite laiksi kiinteistöverolain 3 §:n muuttamisesta	416
		Lakialoite 2/1996 vp (Kari Rajamäki /sd)	

12) Lakialoite laiksi rahankeräyslain
2 §:n 3 momentin kumoamisesta 416

Lakialoite 3/1996 vp (Markku Koski /kesk
ym.)

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi
edustajat Aaltonen, Hassi, Kautto, Korhonen
R., Laakso, Lax ja Paasio.

Ilmoitusasia:

Kirjalliset kysymykset

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuna, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 426, 427, 429—432, 434 ja 436/1995 vp. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Ed. Toimi Kankaanniemen /skl ym. välikysymys työttömyyden vähentämiseksi tarvittavista toimenpiteistä

Välikysymys 1/1996 vp
Äänestykset

P u h e m i e s : Ulkopuolella päiväjärjestyksen tehdään päätös ed. Kankaanniemen ym. välikysymyksestä n:o 1 työttömyyden vähentämiseksi tarvittavista toimenpiteistä (VK 1/1996 vp). Keskustelu asiasta julistettiin viime istunnossa päättyneeksi.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 2 momentin mukaisesti esitän nyt eduskunnan hyväksyttäväksi yksinkertaisen päiväjärjestykseen siirtymisen, jonka sanamuoto on seuraava: ”Kuultuansa annetun selityksen eduskunta siirtyy päiväjärjestykseen.” Kutsun tätä puhemiehen ehdotukseksi.

Vastoin puhemiehen ehdotusta on tehty kaksi ehdotusta perustelluksi päiväjärjestykseen siirtymiseksi, jotka ovat seuraavat.

Ed. Kankaanniemi ed. Pekkarisen kannattamana on ehdottanut seuraavaa sanamuotoa:

”Kuultuaan hallituksen vastauksen eduskunta

toteaa, että hallitus ei ole esittänyt sellaista uutta talous- ja työllisyyspoliittista ohjelmaa, joka raivaisi esteet työn tekemisen ja työn teettämisen tieltä ja joka varmistaisi työttömyyden puolittumisen, syrjäytymisen vähenemisen ja yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden vahvistumisen, sekä

toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta, ja

siirtyy päiväjärjestykseen.”

Ed. Vistbacka on ehdottanut seuraavaa sanamuotoa:

”Hallitus on epäonnistunut yrityksissään alentaa työttömyyttä aiheuttaen näin mittavia sosiaalisia ja taloudellisia ongelmia. Tämä on väärän talous-, vero-, sosiaali- ja työllisyyspolitiikan ohella johtunut ennen kaikkea työministeriön puutteellisesta kyvystä luoda keinoja tilanteen ratkaisemiseksi. Vastuun tästä kantaa ministeriön johto ja työministeri.

Tämän takia eduskunta toteaa, ettei työministeri Jaakonsaari nauti eduskunnan luottamusta, ja

siirtyy päiväjärjestykseen.”

Selonteko myönnetään oikeaksi.

P u h e m i e s : Ed. Vistbackan ehdotusta ei ole kannatettu, joten se raukeaa.

Äänestys ja päätös:

Puhemiehen ehdotus ”jaa”, ed. Kankaanniemen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 135 jaa- ja 54 ei-ääntä, 4 tyhjää; poissa 6. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt puhemiehen ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Valiokuntien täydennysvaalit

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksen 1) asiana on valiokuntien täydennysvaalit.

Kun täydennysvaaleja varten vaalisäännön 7 ja 19 §:n mukaisesti jätetyissä ehdokaslistoissa, jotka puhemies on tänään tarkastanut ja hyväk-

synyt, on valiokuntien jäseniksi ja varajäseniksi ehdotettu valittaviksi yhtä monta kuin vaaleissa on valittavia, totean vaalisäännön 10 §:n nojalla, että vaalit ovat yksimielisiä ja että valituiksi ovat tulleet ehdokaslistojen mukaisesti:

suuren valiokunnan varajäseneksi ed. Paasio sekä

sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäseneksi ed. Kantalainen ja häneltä vapautuvalle varajäsenen paikalle ed. Knaapi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Eduskunnan pankkivaltuutettujen täydennysvaali

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksen 2) asiana on eduskunnan pankkivaltuutettujen täydennysvaali.

Kun täydennysvaalia varten vaalisäännön 7 ja 19 §:n mukaisesti jätetyssä ehdokaslistassa, jonka puhemies on tänään tarkastanut ja hyväksynyt, on pankkivaltuutetuksi ehdotettu valittavaksi yhtä monta kuin vaalissa on valittavia, totean vaalisäännön 10 §:n nojalla, että vaali on yksimielinen ja että pankkivaltuutetuksi on tullut valituksi ehdokaslistan mukaisesti ed. Paasio ed. Puhakan sijaan 1 päivästä maaliskuuta 1996 lukien pankkivaltuutettujen toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi. Samalla ed. Paasio määrätään kuulumaan suppeampaan pankkivaltuustoon.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen täydennysvaali

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksen 3) asiana on kansaneläkelaitoksen valtuutettujen täydennysvaali.

Kun täydennysvaalia varten vaalisäännön 7 ja 19 §:n mukaisesti jätetyssä ehdokaslistassa, jonka puhemies on tänään tarkastanut ja hyväksynyt, on kansaneläkelaitoksen valtuutettujen ensimmäiseksi varajäseneksi ehdotettu valittavaksi yhtä monta kuin vaalissa on valittavia, totean vaalisäännön 10 §:n nojalla, että vaali on yksimielinen ja että valtuutettujen ensimmäiseksi varajäseneksi on tullut valituksi ehdokaslistan mukaisesti ed. Knaapi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Hallituksen esitys laiksi Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys 191/1995 vp

Lakivaliokunnan mietintö 1/1996 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 1. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 3, 9, 13 ja 17 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Hallituksen esitys laiksi valtion virkamieslain muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys 205/1995 vp

Hallintovaliokunnan mietintö 1/1996 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö n:o 1. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 30 ja 49 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Hallituksen esitys laiksi ylikuormamaksusta annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys 198/1995 vp

Liikennevaliokunnan mietintö 1/1996 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on liikennevaliokunnan mietintö n:o 1. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1, 2, 4, 6, 8, 13, 14 ja 19 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Hallituksen esitys laiksi Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys 221/1995 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 1/1996 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 1. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. V i s t b a c k a : Arvoisa puhemies! Lakiesitys on mielenkiintoinen, koska siinä esitetään perusrasvaprosentiksi vuonna 1992 mejereihin toimitetun maidon keskimääräistä rasvaprosenttia. Tämä aiheuttaa tilanteen, että moni tuottaja häviää. Ihmettelen sitä, ettei esimerkiksi keskimääräistä rasvaprosenttimäärää kolmen vuoden ajalta olisi voitu ottaa huomioon. Onko niin, että virkamiehet ovat jälleen kerran tulkinneet EU-asiakirjoja sillä tavoin, että meillä ei kansallisella tasolla ole minkäänlaista mahdollisuutta tehdä oikeudenmukaisia ratkaisuja? Olisi mielenkiintoista tietää, onko maa- ja metsätalousvaliokunnassa asiaa käsitelty lainkaan.

Ed. P u l l i a i n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Vistbacka kiinnitti huomiota varsin mielenkiintoiseen asiaan, joka ei mennyt valiokunnassa läpi noin vain huitaisulla. Asiassa on tilanne sellainen, että siinä EU-komissio harvinaisen selvästi saneli Suomelle, mitä Suomen pitää tehdä, käytännöllisesti katsoen meiltä näkemystä kuulematta. Suomalainen virkamies osoittautui jälleen tässä tapauksessa täydelliseksi — arvoisa puhemies, korostan: täydelliseksi — EU:n palvelijaksi, niin että oitis ryhdyttiin laskemaan vanhoista mejeriasiakirjoista, montako litraa ja mil-

lä rasvaprosentilla on mejeriin maitoa aikoinaan tuotettu. Tehtiin kolmen vuoden henkilötyösuoritus, että saatiin aikaiseksi tilanne, mikä tässä tällä hetkellä on.

Asiassa olisi voitu mielestäni menetellä hieman toisinkin. Mutta toivon, että komissio muistaa jälkikäädöksessään Suomen tasavaltaa siitä, että se orjallisesti noudattaa kaikkia mahdollisia komission kotkotuksia.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 5 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Hallituksen esitys laeiksi avoimesta yhtiöstä ja kommandiitti-yhtiöstä annetun lain 10 luvun 1 §:n ja säätiölain 10 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys 220/1995 vp

Talousvaliokunnan mietintö 1/1996 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 1. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

ensimmäisen lakiehdotuksen 10 luvun 1 § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

toisen lakiehdotuksen 10 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Lakialoite laiksi leimaverolain 26 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite 69/1995 vp (Raimo Mähönen /sd ym.)

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. M ä h ö n e n : Arvoisa rouva puhemies! Totean heti alkuun, ettei ole tarkoitus edustajatovereita kovin pitkällä puheenvuorolla kyllästyttää, mutta ihan muutama huomio tehdystä lakialoitteesta.

Ensinnäkin on todettava, että lakialoitteen alikirjoittajilla ei ole ollut lähtökohtana se, että lisäisimme tällä valtion tuloja, vaan pyrimme samanlaisella tulonmuodostuksella ehkäpä tasa-arvoisempaan tulokseen.

Ensinnäkin on todettava, että leimavero nimenomaan siirtoleimaveron osalta ei liene mitenkään merkityksellinen valtiontalouden kannalta. Uskoisin, että meillä alikirjoittajilla ei kovin suuria vastalauseita olisi esitettävänä, vaikka se kokonaan poistettaisiin. Valtion tässä taloudellisessa tilanteessa tämä lienee vähän vaikea toteuttaa, joten on etsittävä muita teitä.

Kuten varmasti monet tiedämme, voimassa olevan leimaverolain perusteella vuokratontteja koskeva siirtoleimavero koskee vain niitä tontteja, jotka joku vuokraaja vuokraa kaupunkien omistamilta mailta. En tiedä, mikä logiikka tähän sisältyy, että se koskee vain niitä kaupunkia, jotka on perustettu ennen vuotta 1977. Ihmisten on hyvin vaikea nähdä, mitä logiikkaa tässä kaikessa on, ja sen vuoksi lakialoite on tehty.

Kun ajatteleme oikeudenmukaisuusperiaatetta, on todettava, ettei valtion muissakaan verotusmuodoissa juurikaan tunneta kuntarajoja, vaan kaikki kansalaiset suurin piirtein samanlaisissa tapauksissa asetetaan samanvertaiseen asemaan. Tässä on kysymys ihan toisen tyyppisestä käytännöstä. On tietysti myös muistettava, että ihmisten saamat, valtion suorittamat tulonsiirrot eivät myöskään juurikaan noudattele kuntarajoja vaan ovat suurin piirtein samalla periaatteella maksettavia.

Kuten äsken totesin, tämä on koettu melkoisen epäoikeudenmukaiseksi olotilaksi. Saattaaahan olla, että tontti n:o A, joka on vanhan kaupungin puolella, ja sen naapuritontti B, joka satuu olemaan maalaiskunnan puolella, ovat eriavoisessa asemassa ja kaupunkilainen maksaa siirtoleimaveroa, naapurin ei sitä tarvitse suorittaa.

Asian selvittelyn yhteydessä olisi syytä myös tarkastella, asettaako uusi kuntalaki tämän kysymyksen uudelleenarvioitavaksi tai jo oleva kuntalaki. Kuten tiedämme, kuntalakihan ei tunne itse asiassa enää kaupunkia eikä maalaiskuntia juridisina yksikköinä ja mikä tahansa kunta peri-

aatteessa voi ottaa kaupungin arvonimen niin halutessaan. Tätä kysymystä tulee myös tarkastella asiaa eteenpäin vietäessä. Näihin seikkoihin haluaisin nimenomaan jatkovalmisteluissa kiinnitettävän hyvin voimakkaasti huomiota.

Ed. K a r p i o : Arvoisa puhemies! Ed. Mähösen aloite on aivan asiallinen. Toiselta puolelta voidaan todeta, että vuokraoikeuden siirrossa tänä päivänä vuokralaisen asema vuokrattaessa kiinteää omaisuutta on yhtä vakaa, kuin jos hän ostaisi. Onko nyt sitten tavallaan ostajan asema verrattavissa vuokralaisen asemaan? Myös tätä asiaa pitäisi käsitellä hivenen laajemminkin.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

10) Lakialoite laiksi työntekijäin eläkelain 4 c §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite 1/1996 vp (Esa Lahtela /sd ym.)

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. L a h t e l a : Arvoisa puhemies! Hyvät edustajaystävät! Valtiopäivien avajaispäivänä jätin lakialoitteen, joka sai numeroksi 1. Toivon mukaan se on myös tärkeä, koska on ykkösaloite. Esitän tässä lakialoitteessa työttömyyseläkeiän alentamista 55 ikävuoteen, ja siinä on muutamat edellytykset.

Pitkässä välikysymyskeskustelussa, jota käytiin kolme päivää, sivuttiin hyvin monessa puheenvuorossa tätä aihetta, ja toivoisi nyt, jotta asia myös etenisi. Muun muassa, kun kuuntelin uutisia, ministeri Andersson on ottanut tavallaan myönteisen kannan, olisikohan ollut viime viikonlopun puheissa jossakin päin Pohjois-Suomea.

Lakialoitteessa lähdetään siitä ajatuksesta, että 55-vuotias täyttäessään seuraavat edellytykset voisi saada työttömyyseläkkeen: Työttömyyseläkettä määrättäessä voidaan ottaa huomioon eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio. Toinen pointti on, että hän ennen työttömäksi joutumistaan välittömäs-

ti edeltäneiden 15 vuoden aikana on ansainnut peruseläkettä tai muuta siihen verrattavaa työtai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä yhteensä vähintään viisi vuotta. Kolmanneksi, hän esittää työvoimaviranomaisen todistuksen siitä, että hän on työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa ja ettei hänelle voida osoittaa sellaista työtä, jonka vastaanottamisesta hän ei voi kieltäytyä menettämättä oikeuttaan työttömyyspäivärahaan. Neljänneksi, hän esittää työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen todistuksen siitä, ettei hänellä ole oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen päivärahaan.

Miksi näin pitäisi tehdä? Yhteiskunnassa on tapahtunut sen verran suuri rakennemuutos, jota ilman tällaisia toimenpiteitä tapahtuu turhia asioita, muun muassa tässä tapauksessa pidetään työttömyyskortistossa sellaisia ihmisiä, joista tiedetään, ettei heillä ole mahdollisuutta sijoittua työelämään, joten he ovat tavallaan vikapaikassa. Minkä takia heitä riiputetaan siellä ikään kuin työnhakijoina, koska heillä ei ole mahdollisuutta päästä työhön? Kun työvoimaviranomainen harkitsee, jotta ihmiselle ei voida osoittaa työtä ja hän on pudonnut jo päivärahajonon piiristä, minusta tälle ihmiselle pitäisi suoda oikeus saada inhimillinen kohtelu ja siirtää hänet työttömyyseläkkeelle.

Isosta muutoksesta, jota on tapahtunut, voi lyhyesti kuvata sen, mitä vuodesta 89 vuoteen 95 on tapahtunut suomalaisessa yhteiskunnassa työtuntien vähenemisen kautta. Yhteensä nettomääräisesti viidessä vuodessa vuodesta 89 vuoden 95 loppuun 400 000 ihmistä nettomääräisesti on menettänyt työpaikkansa, ja se on kova luku. Jos sitä rajua yhteiskunnallista muutosta ei olisi tapahtunut sinä aikana, meidän työttömyyslukumme olisivat tietysti kohtuulliset. Meillä työttömiä ei periaatteessa olisi hyvin paljoa. Sille me emme mahda mitään, ja sen takia on etsittävä myös sellaisia keinoja, joilla siirretään ihmisiä, jotka eivät kuulu kortistoon, pois elämään muuten.

Arvioin muutosta myös sen takia, että tämä kuuluu yhtenä työnjaon keinona ajateltuna. Minun lähtökohtani on aina, että pitää voittoa työttömyys, ei puolittaa sitä. Se tarkoittaa sitä, että yli 400 000 työpaikkaa pitää saada, jos lähdetään luomaan uusia työpaikkoja, ja se on mahdottomuus. Välikysymyskeskustelusta, jota kuuntelin usean päivän, en ainakaan löytänyt sellaisia uusia aseita, jotka antaisivat suomalaisen yhteiskuntaan hetkessä tai kolmen neljän vuoden aikana tai pitemmälläkään ajalla niin

paljon uusia mahdollisuuksia, joissa aukeaisi työpaikkoja näille ihmisille. Sen takia on kaikki työnjaon keinot otettava käyttöön, ja tämä on yksi niistä. Toivon, jotta myöhemmässä valmistelussa tämä saa myönteisen vastaanoton ja tulisi jo tämän vuoden aikana laiksi.

Ed. A i t t o n i e m i: Rouva puhemies! Olen esittänyt tämän suuntaisia ajatuksia jo muistaakseni parin vuoden ajan. Olen tyydytyksekseni todennut, että eduskunnassa on alettu kiinnittää asiaan huomiota ja on yhä enemmän kannatusta tämän tyyppiselle suuntaukselle.

Eilen illalla totesin välikysymyskeskustelussa, että lama, jota meillä sanotaan lamaksi, ei ole lama, vaan tietyllä tavalla pysyvä olotila, jota voidaan tietysti helpottaa tietyllä toimilla. Lähdin myös 50 vuoden ikärajaan ja totesin, että työttömyyskortistoissa tämän ikäisistä työttömistä, erityisesti pitkäaikaistyöttömistä, valtaosan suuri osa, lähes kaikki, ovat sellaisia, jotka ovat menettäneet työkykynsä tai työhalunsa tai joiden ammattitaito on sellainen, että työmarkkinoilla heitä työnantajan asemassa katsovat eivät voi hyväksyä enää heitä työelämään. Näin ollen heillä ei ole mitään realistisia mahdollisuuksia päästä enää työmarkkinoille. Miksi heitä roikotetaan silloin työttömyyskortistossa, kun työttömyyskortistossa minun käsitykseni mukaan pitäisi olla sellaisia ihmisiä, joilla on edes jossakin määrin, edes teoreettisesti mahdollisuudet työllistyä?

Silloin voitaisiin kiinnittää yhä suurempaa huomiota alle 50-vuotiaisiin. Sieltäkin pitää seuloa tällaisia työkykynsä menettäneitä pois. Mutta joka tapauksessa selattaisiin työttömyyskortistot, eikä se ole mikään hokkuspokkuskonsti. On aivan elävän elämän sanelemaa, että tämän tyyppistä suuntausta pitäisi olla. Tämä tuo samalla mukanaan ratkaisua ns. jako-ongelmaan, joka yhteiskunnassa tulee esille jossakin vaiheessa, kun yhteiskunnan tuotos täytyy jakaa niillekin, jotka eivät enää työelämään pääse.

Ed. L i n d q v i s t: Arvoisa puhemies! Ed. Lahtelan lakialoite kohdistuu erittäin tärkeään asiaan, jota myös sivusin viime yönä käyttämässäni välikysymyskeskustelupuheenvuorossa. Siinä on kaksikin eri puolta tai ehkä useampiakin.

Eräs on juuri tämä, että on todella väärin ihmisiä kohtaan roikottaa vuodesta toiseen ja antaa turhaa toivoa, kun kukaan työnantaja ei voi heitä työllistää. Jokainen työnantaja katsoo,

että pitää olla koulutettu, erittäin hyvän ammatitaidon omaava aina kyseiseen ammattiin. Jos on ollut monta vuotta työttömänä ja ylittänyt 55 ikävuotta tai jopa 50, työnantajat harkitsevat hyvin pitkälle, voivatko palkata. Tämä on sitä realismia, joka meidän täytyy myöntää. Monet näistä ovat aloittaneet työelämänsä varsin nuorina, eli heillä on todella monen kymmenen vuoden raskaskin työrupeama takana. Sen tähden on hyvin oikeudenmukaista ajatella, että heille löytyisi sellainen inhimillinen ratkaisu, että he voisivat sitten kykyjensä ja halujensa mukaan elää täysipainoista elämää.

Tässä on myös toinen tärkeä seikka: Meillä aikuiskoulutussektori laajenee koko ajan, mutta monet 55-vuotiaina eivät kuitenkaan jaksakaan eivätkä halua enää monen vuoden oppiaikaa voidakseen olla vain muutaman vuoden työelämässä. Sekin satsaus on tavallaan vähän hukkaan mennyttä.

Ed. U o t i l a : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Lahtelan aloite on todella hyvä. Se on konkreettinen toimenpide sitä pitkää välikysymyskeskustelua ajatellen, jota salissa on käyty kolmen vuorokauden aikana. Eläkeasiantuntijat monesti torjuvat eläkeikäkysymykset sillä, että Suomella ei ole varaa nostaa eläköitymisikää. Mutta olen ehdottomasti sitä mieltä, että nykyisessä työttömyystilanteessa todella ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien tilannetta pitää pystyä myös eläkeratkaisuilla helpottamaan, koska lähitulevaisuudessa, niin kuin ed. Lahtelan aloitteessa on selkeästi esiin tuotu, isolla joukolla näitä ikääntyneitä työttömiä ei todellakaan ole käytännön työllistymismahdollisuuksia.

Ed. M y l l y n i e m i : Arvoisa puhemies! On pakko käyttää puheenvuoro kuitenkin, koska taisi olla minullakin jopa vaalimainoksissa itselläni vuosi sitten samainen asia. Ei tietenkään voi olla pysyvä tilanne tällainen, että näin tulisi menetellä. Minä olisin vähän eri mieltä kuin ed. Aittoniemi siitä, että olisi pysyvää meidän lammamme. Emme me näin saa sentään uskoa. Parannuksen täytyy tapahtua lähivuosina. Mutta näin juuri nyt tulee menetellä.

Täytyy myös ajatella nuoria, esimerkiksi sairaanhoitajia, jotka ovat valmistuneet jo kaksi kolme vuotta sitten eivätkä saa työpaikkaa. Sen sijaan saattaa olla 55-vuotiaita ja vähän vanhempiaakin työssä puoliväkisin. Eikö ole aivan oikein, että näitten paikkoja vaihdetaan, koska kustannukset todennäköisesti ovat suurin piir-

tein valtiolle samat? Näitten nuorten ihmisten kohdalla on sekin paha puoli, että kun he kaksi kolme vuotta ovat työttöminä ja kun työpaikkoja aukeaa, työnantaja ottaa tietenkin lähes juuri valmistuneita, ja nämä kaksi kolme vuotta työttöminä olleet saattavat pudota väliin eivätkä koskaan pääse ehkä työhön kiinni. Tämä on aivan hyvä aloite. Asiantuntijat ovat aivan eri mieltä tästä, mutta niinhän he monessa hyvässä asiassa ovat.

Ed. R y h ä n e n : Arvoisa puhemies! Suomessahan on kansainvälisestäkin keskimäärin hyvin alhainen eläkeikä yleensä. Nyt tällaiset suunnitelmat, joista aloitteessa on kysymys, viirottavat meidän peruseläkejärjestelmäämme. Nähdäkseni, jos halutaan työttömyyssyillä tämä joukko, josta nyt on puhe, siirtää eläkkeelle, täytyy kehitellä jokin muu eläkeratkaisu. Meillä on työttömyyseläkejärjestelmä, ja se täytyy sisällyttää siihen.

On aivan totta, että on suuri joukko ihmisiä, jotka eivät täytä työeläkelainsäädännön tarkoitamaa eläkemääritelmiä. Se kuuluu jotenkin sillä tavalla, että työkyvyttömyydenä pidetään henkilöä, joka sairauden, vian tai vamman vuoksi on kykenemätön tekemään tavallista työtään tai työtä, joka on siihen läheisesti verrattavaa. Oteetaan myös huomioon vakuutetun ikä, ammatti ja olosuhteet sekä se, onko työ hänelle sopivaa ja kohtuullisen toimeentulon turvaavaa.

Työkyvyttömyyden määritelmässä on epäselvyyttä, niin kuin tässä salissakin on viime aikoina usein puhuttu, ja ministeri Mönkäre myös lupasi selvittää, onko määritelmää päätöksentekoprosessissa kiristetty ja olisiko tähän kiinnitettävä huomiota.

Nyt on ongelma tietyllä joukolla, joka hakee yksilöllistä työkyvyttömyyseläkettä. Yksilöllisen työkyvyttömyyseläkehän myönnetään pienemmällä kriteereillä kuin varsinainen työkyvyttömyyseläke, mutta siellä sanonta ”pysyvästi alentunut” aiheuttaa sen, että yksilöllistä eläkettä on äärettömän vaikea saada. Mielestäni ...

P u h e m i e s (koputtaa): Ed. Ryhänen, mikäli jatkatte vielä puheenvuoroa, olkaa hyvä, siirrykää puhujakorokkeelle.

P u h u j a : Arvoisa puhemies! En halua tämän enempää jatkaa. Asiani tuli suurin piirtein selväksi. Mikäli halutaan tätä uudistusta, silloin yksilöllinen eläke taikka työttömyyseläkejärjestelmä sisältäisi nämä muutokset.

Ed. Lahtela: Arvoisa puhemies! Ed. Ryhänen totesi, että meillä on tietysti olemassa työttömyyseläkejärjestelmä nyt. Periaatteessa tämä onkin samaa järjestelmää. Tässä olisi vain vähän paluuta entiseen, koska aikaisemminhan ikäraja oli matalampi ja asteittain siirryttiin siihen, että eläkeikä olisi 60 ikävuotta.

Tässä tilanteessa olen iloinen, että täällä tämä ajatus on saanut hyvin paljon kannatusta. Tämä aloite nimittäin on allekirjoitettu ennen joulua viime vuonna. Silloin kun kiersin tuolla kansanedustajien edessä ja pyysin, että ”hei, iskekääs tuohon nimi”, niin hyvin nuivasti suhtauduttiin. Mutta jostakin syystä asenne muuttuu näissä asioissa aika paljon ja nopeasti. Kun tulin uudelle istuntokaudelle, jotkut jo kysyivät, että ”hei, onko sinulla nyt se aloite, me haluamme laittaa nimen siihen paperiin”.

Ed. Ryhänen puhui yksilöllisen varhaiseläkkeen myöntämisestä. Minuun on hyvin monta ihmistä ottanut yhteyttä, tuolla työhuoneeni pöydällä on papereita siitä. Ei voi kuin ihmetellä, miten voi olla sillä tavalla, että hoitava lääkäri, joka toteaa siinä ihan näppituntumalla ja tutkimalla, että ihminen on työkyvytön ja kaikki pointit ovat kunnossa eläkkeen saantiin. Mutta kun vakuutusyhtiö käy asiaa käsittelemään, yllättävästi vakuutusyhtiölääkäri katsoo, että eihän tämä mitään, tällähän on vielä työkykyä vaikka kuinka paljon tallella. Tulee mieleen, että onkohan näillä lääkäreillä sama koulutus vai pettäköö tässä etiikka vakuutusyhtiön vai hoitavan lääkärin osalta. — Aika ilmeisesti loppuu, kun valot vilkkuvat.

Ed. Kallio: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Lahtelan lakialoite muistuttaa jonkin verran ed. Peltomon lakialoitetta. Mielestäni ed. Peltomon lakialoite on hivenen parempi. Se ei tarkoita sitä, etteivät näin molemmat voisi olla voimassa. Ed. Peltomon lakialoitteessahan on sukupolvenvaihdos, tässä taas työttömien siirtäminen työttömyyseläkkeelle. Voimassa olevan lain mukaan 60-vuotiaat voivat siirtyä työttömyyseläkkeelle. Tässä ikärajaa alennetaan viidellä vuodella, enkä minä tätä periaatteessa pidä huonona ratkaisuna.

Kun ed. Lahtela totesi, että tämä kolmen vuorokauden keskustelu ei ole tuonut mitään uutta, sitä vastaan pikkuisen protestoisin. Se toi valtaosan paljon uutta, ja myöskin hallitus päätti, että ruvetaan katsomaan uudelleen 55-vuotiaiden työkyvyttömyyseläkehakemuksia. Ainakin välikysymyskeskustelu toi sen asian uudelleen esille.

Luulen myöskin, että välikysymyskeskustelu saattaa olla vaikuttamassa siihen, että tämän tyyppiseen lakialoitteeseen, minkä ed. Lahtela on tehnyt, suhtaudutaan ihan eri tavalla kuin olisi suhtauduttu ennen sitä keskustelua. Valitettavasti vain te ette sitä silloin kannattaneet.

Ed. Huotari: Arvoisa puhemies! Kysymyksen oli hallituksen päätöksessä yli 50-vuotiaista pitkäaikaistyöttömistä, eli tämä koskee eri asiaa ja aloite tehty jo aiemmin, ennen välikysymyskeskustelua.

Olin puuttunut erääseen asiaan. Niin kuin jokainen tässä salissa tiedämme, yleistä eläkeiän alentamista ei voida tehdä, koska muuten maksajia meidän eläkkeillemme ei tulevaisuudessa riitä. Tällä hetkelläkään eivät ne henkilöt, jotka ovat eläkkeellä, ole työeläkkeitensä täysin vielä itse maksaneet. Teoreettisesti vasta noin vuonna 2003 olisi koko tavoite-eläkemäärän saavutunut.

Tällaista täsmäeläköitymistä voitaisiin tehdä ja nimenomaan pitkäaikaistyöttömille senkin vuoksi, että yksilöllisen varhaiseläkkeen hylkyprosentti on tällä hetkellä 50, vaikka eläkehakemusten määrä on vähentynyt.

Työttömyyseläkkeissä minusta on sellainen ongelma, että ne eivät velvoita työnantajaa palkkaamaan ketään tilalle. Tällä hetkellähän 53 vuoden ja kuukauden ikäiset henkilöt työnantaja laittaa monesti ns. työttömyyseläkeputkeen. Se on minusta harmittavaa sen vuoksi, että työnantajilla ei ole tässä tilanteessa mitään velvoitetta työllistää nuorempaa henkilöä tilalle. Siinä mielessä tämä on yhteiskunnalle aika kallis ratkaisu. Varmaan työttömyysturvajärjestelmän yhteydessä tähän asiaan joudutaan puuttumaan.

Ed. Lindqvist: Arvoisa puhemies! Tämä oli viime kaudella jo esillä useitakin kertoja, ja silloin ns. asiantuntijat aina vetosivat juuri eläkekertymien kasvun ongelmaan, siihen että eläkerahat loppuvat kesken, jos siirrämme eläkkeelle. Itsekin edustin sitä näkökulmaa jo silloin, että on järjen vastaista, että meillä nuoret ihmiset kävelevät työttöminä ja monet, jotka todella jo kokevat tehneensä elämäntyönsä, joutuvat olemaan vielä työelämässä.

Samoin on työvoimatoimistoissa. Siellä virkailijat joutuvat etsimään vaihtoehtoja monelle ihmiselle ja kokevat sitä samaa turhautuneisuutta sen tähden, että heillä ei ole aikaa, kun työttömiä on valtaosan paljon, riittävästi kuunnella niitä kaikkia murheita, mitä tulee siinä vaiheessa,

kun ihminen kokee olevansa yhteiskunnan ulkopuolella.

Tämä on niin vakava asia, että toivon, että kokonaisvaltaisesti — riippumatta siitä, onko tämä kaikilta muodoltaan välttämättä oikean suuntainen aloite — lopputulos tulee olemaan sen suuntainen kuin tämä aloite. Näistä kaikista aloitteista kenties yhdessä koostuu se, mitä hallitus voisi hyvin tehdä: uuden, aloitteellisen esityksen. Silloin sillä on edellytyksiä mennä myös läpi, kun hallitus tuo sen omana esityksenään.

Ed. T a k k u l a : Arvoisa puhemies! Ed. Lahtelan tekemä aloite on kyllä oikean suuntainen ja kannatettava, mutta näkisin ajankin säästämiseksi ja yhteisen tavoitteen eli nuorten työllistymisen edistämiseksi, että 55-vuotiaat, jotka haluavat, voisivat siirtyä eläkkeelle. Meidän kannataisi kerätä voimia niin hallituksen kuin oppositiokin puolella. Olen itse allekirjoittanut erinomaisen lakialoitteen, ed. Pirkko Peltomon aloitteen, samasta asiasta. Näkisin, että hoidetaan tämä nyt yhteistyöllä kuntoon. Me tulemme oppositiosta tukemaan hallitusryhmiä.

Tämä lakialoite on hyvin lähellä sitä samaa, siinä ongelma tulee hoidettua. Se on yksi konkreettinen esimerkki siitä, kun täällä on kolme päivää puhuttu työttömyyden hoidosta, että meillä on halua, kykyä ja tahtoa myös tarttua ongelmaan, selkeyttää tilannetta, saada luotua työpaikkoja nuorille ja toisaalta niille 55 vuotta täyttäneille, jotka haluavat siirtyä eläkkeelle, tämä mahdollisuus suoda.

Ed. I m m o n e n : Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä tämä ed. Lahtelan aloite. Se, mitä ed. Aittoniemi kertoi yli 55-vuotiaiden työkyvyn ja ammattitaidon menettämisestä, ei kaikilta osin pidä paikkaansa. Varsinkin perinteisten ammattien aloilla, minkä ed. Aittoniemi hyvin tietää, sanotaan vaikka hevosenkengittäjänä, luullakseni juuri näissä ikäluokissa on paljon parempia hevosenkengittäjiä kuin nuoremmissa ja hyväkuntoisiamkin. Tämä yhtenä esimerkkinä siitä, että asia ei ihan ole näinkään.

On erittäin hyvä, että tulisi tällainen takuu ihmisille, jotka ovat ylittäneet tämän iän, syystä että on ikäviä tapauksia, joissa työvoimaviranomaisten kautta on osoitettu joitakin ns. arvottomia työpaikkoja hyvin kaukana kotipaikasta. Tämä on sitten tehnyt lähtemisen hyvin vaikeaksi ihmisille.

Myös se, mitä ed. Lindqvist äsken sanoi, on tärkeä pointti. Yli 55-vuotiaita ihmisiä hävettää

mennä töihin, monia juuri siksi, että nuoria ihmisiä on pitkä rivi työttömänä.

Ed. L a h t e l a : Arvoisa puhemies! Ed. Takula totesi, että ed. Pirkko Peltomon aloite ja tämä ovat lähellä toisiaan. Molemmissa on tietysti se ajatus, jotta saadaan työttömyyttä alas. Ed. Peltomohan lähti — se on hyvä aloite ja minä olen ehdottomasti sen takana — siitä, että työssä oleva voi luopua, kun sopii työnantajan kanssa, panoksestaan ja sijoitetaan nuori tilalle. Tämä on hirveän hyvä asia, jos vapaaehtoisesti antaa toiselle tilaa tulla työelämään.

Tämä taas on vähän toinen juttu. Nämä ovat sellaisia, jotka eivät ole työssä. Nämä ovat erityyppisiä ihmisiä. Näitä ehdotuksia ei voi sillä tavalla koplata; molempien pitää mennä läpi, tämä on se ajatus, että ei käy niin kuin yhdelle kirvesmiehelle. Oli pudonnut päivärahalta pois ja sai jotain, muija sillä sattui olemaan töissä, muutaman markan päivärahaa, kun oli ansiosidonnaiselta pudonnut — anteeksi, hänen rouvansa, jos täällä tyrskitään minun kielenkäyttöni takia. Kaveri, joka on melkein kuusikymppinen, yllytettiin kirvesmieskurssille ammattikoulutukseen, jotta oppii hirsirakentajaksi, sellainen vanha jeppe. Sanoi, että eihän hänestä, hyvänen aika, enää sellaiseen ole, mutta pakkohan se on mennä, kun ei muutakaan mahdollisuutta ole.

Tässä yhteiskunnassa ei pitäisi olla putkiajattelua. Kustannus joka tapauksessa jostakin päin maksetaan. Onko se sitten sosiaali- ja terveystaloustä tai työministeriöstä, niin pitää katsoa näitä vähän yhteen eikä aina ahdasmielisesti sillä tavalla, että oma putki vain on tärkein tässä hommassa.

Ed. J. K o s k i n e n : Arvoisa puhemies! Metallityöväen Liiton puheenjohtaja Per-Erik Lundh esitti pari viikkoa sitten juuri saman asian, minkä ed. Lahtelan aloitekin pitää sisällään. Silloin eläkejärjestelmän matemaatikot oitis riensivät todistamaan, että se nostaisi eläkemaksuja 2—3 prosenttia ainakin noin kymmenen vuoden ajaksi eli saman verran, kuin näillä isoilla, vaikeilla eläkeratkaisuilla viime kesänä pystyttiin säästämään eli pudottamaan työeläkemaksujen nousutarvetta. Kuten muistetaan, kova meteli siitä on noussut, kun indekseihin on jouduttu puuttumaan, jouduttu eläkkeiden tavoitetasoon puuttumaan ja tällä lailla turvaamaan se, että eivät välilliset työvoimakustannukset nousisi kohtuuttomasti. Tässä parin päivän keskustelussa yleisin asia, johon edustajat vaati-

vat muutosta, oli se, että pitää välillisiä työvoimakustannuksia alentaa.

Nyt hyvillä puheilla sinänsä esitetään, että, aivan oikein, ikääntyneitä työttömiä pitäisi saada muunlaisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuin työttömyyskorvauksen. Täytyisi kuitenkin samanaikaisesti selvittää myös kustannuspuolta. On valitettava tosiasia, että pitäisi myös löytää se maksaja tällaiselle uudistukselle.

Se on yleensäkin lakialoitteiden ongelma, että meillä ei ole koneistoa, joka voisi perata ja valmistella kysymystä laajemmin. Lakialoitteiden merkitys on juuri siinä, että ne nostavat kipeitä ongelmia esille. Sitten on hallituksen ja ministeriöiden tehtävänä valmistella realistiset, toteuttamiskelpoiset mallit, joissa myös kustannuspuoli olisi selvitetty. Muutoin on helppo tavallaan koota yksipuoliseen esitykseen allekirjoituksia, jos vain plusmerkkisiä asioita esitetään, jos ei jouduta esittämään myös, mistä rahoitus kaivetaan. Asia on tärkeä ja toivottavasti etenee juuri tällaisena ongelman esille nostajana tämänkin aloitteen perusajatus.

Ed. R y h ä n e n : Arvoisa puhemies! Asiassa tulikin jo esille hyvin tärkeä näkökulma eli rahoitus. Professori Teivo Pentikäinen käytti hiljattain puheenvuoron tästä kysymyksestä ja totesi, että työeläkejärjestelmissä ei ole sellaista rahastoa, että tällainen suunnitelma voitaisiin toteuttaa. Ei yksinkertaisesti ole rahaa maksaa, koska eläkejärjestelmä on muotoutunut toisella tavalla.

Kaiken kaikkiaan ed. Peltomon ja ed. Lahtelan lakialoitteet sinänsä kaipaavat selvitystä. Uskoisin, että hallituksella on tämänkin keskustelun jälkeen uusia eväitä ottaa kokonaisselvitykseen tämä vakava kysymys. Korostan edelleen sitä, että on perin juurin tutkittava, mistä johtuu, että viime aikoina on ilmiselvästi kaikilla asian tuntijoilla, olen esimerkiksi jutellut kuntoutuslaitosten ihmisten kanssa, aivan selkeä näkemys siitä, että eläkkeellepääsy on vaikeutunut niin normaaleissa työkyvyttömyystapauksissa kuin yksilöllisissäkin eläkkeessä. Eihän tämä voi olla esimerkiksi lamasta johtuvaa. Koska laki on edelleenkin sama, täytyy tulkinnankin olla, koska eläkejärjestelmät on rahoitettu samalla tavalla. Asia kaippaa laajempaa selvitystä. Uskon, että hallitus kiinnittää siihen huomiota.

Ed. M ä h ö n e n : Arvoisa rouva puhemies! Täällä on vaadittu laajempaa selvitystä. Se on varmasti paikallaan, koska kysymys on äärettömän monimutkaisesta asiasta. Ongelma on tuotu

myös esille viimeksi ed. J. Koskisen puheenvuorossa, millä tämä rahoitetaan. Se on tietysti ongelma. Tiedän aiemmin LEL-työeläkekassan valtuustossa olleena henkilönä, että kysymys tietysti askarruttaa aina työeläkekassoja.

Olen jo aiemmin useissa sekä kirjoituksissani että puheenvuoroissani heittänyt ajatuksen, onko se utopistinen vai ei, että kun kuitenkin tänä päivänä maksetaan mielettömiä summia, mikä tietysti on pakon sanelemaa ja oikein, nuorten työttömien toimeentulon kautta sellaisesta toiminnasta, jota toimintaa ei itse asiassa tapahdukaan, niin eikö voitaisi väliaikaisesti lähteä siitä ajatuksesta, poikkeustilan vallitessa tässä tilanteessa, että nuorten työttömien kautta maksettavaa työttömyysturvajärjestelmää voitaisiin siirtää eläkemaksujen kattamiseksi. Tehtäisiin tilaa nuorille työntekijöille ja heille aiemmin muodossa tai toisessa maksetut työttömyyskorvaukset voitaisiin siirtää eläkekassoille niin, että ne voisivat selviytyä vanhempien työntekijöiden eläkkeellepääsyn johdosta näissä poikkeustilanteissa. Pyytäisin, että hallitus selvittäisi myös tätä kysymystä. On kysymys poikkeustilasta, ja tällaiset väliaikaiset ratkaisut voisivat olla aivan paikallaan tässä yhteydessä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

11) Lakialoite laiksi kiinteistöverolain 3 §:n muuttamisesta

Lakialoite 2/1996 vp (Kari Rajamäki /sd)

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

12) Lakialoite laiksi rahankeräyslain 2 §:n 3 momentin kumoamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite 3/1996 vp (Markku Koski /kesk ym.)

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin hallintovaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. M. K o s k i : Arvoisa puhemies! Lakialoitteeni tarkoitus on, että voisimme saada lailistettua sen laittoman tilanteen, joka tällä het-

kellä valtakunnassa vallitsee rahapelien osalta. Tuntuu siltä, että kymmeniätuhansia ihmisiä on mukana näissä peleissä ja rahankeräyslain mukaan he syyllistyvät väärään tekoon, josta voidaan tuomita sakkoihin ja menettämään saatu hyöty valtiolle.

Eduskunnan tehtävä on säätää lakeja ja sellaisia lakeja, jotka ovat noudatettavissa tai joita kansalaiset voivat kunnioittaa. Toisaalta lainsäädännön tehtävänä on myös säätää sellaisia lakeja, joita voidaan valvoa. Tällä hetkellä tilanne näyttää olevan aika ongelmallinen sen vuoksi, että kun pelit ovat levinneet laajalle, virkavallalla ei ole edes voimavaroja näiden menettelyjen seuraamiseksi tai niiden laillistamiseksi tai ihmisten haastamiseksi syytettyjen penkille.

Rahankeräyslain osalta voisi olla syytä tutkailla myös yleiseurooppalaista käytäntöä asiansa. Saksassa on aika pitkään käyty oikeutta rahankeräyksen osalta ja tultu siihen johtopäätökseen, että toiminta on liiketoimintaa, yritystoimintaa, ja silloin on kiinnitetty huomiota lähinnä niihin, jotka rahapelejä pyörittävät. Mielestäni myös Suomessa pitäisi löytää saman tyyppinen linja, linja, jossa syyllisiä eivät olisi pelaajat, vaan arviointi siitä, onko toiminta laillista tai lainmukaista, täytyisi kohdentaa lähinnä niihin, jotka pelejä pyörittävät.

Rahapelien osalta on kysymys aika pienistä satsauksista. Henkilöt, jotka ovat näissä peleissä mukana, ovat satsanneet niihin muutamia satoja

markkoja, eli kenenkään talous ei näiden pelien kautta ole vaarassa. Tietysti on sitten arvioitava, voivatko pelit tuottaa ihmisille palautetta rahan muodossa. Ne dokumentit, mitä minulle on tulut, ovat osoittaneet, että ainakin jotkut ihmiset ovat saaneet pelien kautta myös tuottoja.

Toivon, että valiokunnassa asiaan perehdytään sen takia, että tilanne on todella saatava lailliselle pohjalle, pohdittava vaihtoehtoja, millä asia voidaan korjata.

Minun esitykseni lähtee siitä, että vuonna 83 tehty muutos, jolla tehtiin rahapeli ketjukirjeen muodossa tuomittavaksi teoksi, kumotaan, eli näiden pykälien poistaminen korjaisi ongelman ja rahapelitoiminta muuttuisi lailliseksi. Voi olla tosin myös muita lainkohtia, jotka jo sinänsä tämän pelitoiminnan tekevät kyseenalaiseksi, mutta niitä on pohdittava sitten erikseen.

P u h e m i e s : Asian käsittely keskeytetään.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 13.53.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

